

INUIT ATAQATIGIIT FOLKETINGIMI ANGUNIAGAAT TAKORLUUGAALLU 2015-2019

Suariartortitsineq, atugarissaarneq nunarsuarmioqati- giinnilu akuuneq

© 2019 INUIT

— 2015-miit 2019-imut Folketingimi sulinermi anguniakkat takorluukkallu

Qinigaaffimmi matumani Kalaallit Nunaat Inuit Ataqatigiillu sinnerlugit Folketingimiissaanga. Sunniuteqarniartassaanga pisanilu Kalaallit Nunaannut malunnaatilimmik sunniuteqartussani suleqataasassallunga.

Ersarissumik, kinguneqartitsisumik oqaloqatiginnittumillu suleriaaseqarnikkut, Folketingimiinnaangitsoq aammali nunat tamalaat akornanni, soorlu Issittormiut Inatsisartuniittaasa komitéanni, Europarádimi kiisalu Nordisk Rádimi Kalaallit Nunaata sunniuteqartarnissaa qulakkiissavara ilippaanaateqarfílu aallunneqalersillugit.

Aajukua Folketingimiinninni pingaarnertut suliaqarfissakka politikikkullu suliniutissakka:

- Kalaallit Nunaanni **aningaasaliinissanut soqutiginnersitsiniarneq** – tamanna **siuariartortitsinermik** pilersitsissamat
- Kalaallit Nunaanni **eqqartuussisoqarnerup** pitsanngortinneqarnissaanut kalaallillu Danmarkimiittut **atugarissaarnerulernissaannut** peqataassaanga – tamanna **atugarissaarnerulernermik** kinguneqassamat
- Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni **peqataanerulernissaanut** suleqataalluassaanga, tassa Issittumi inuuniarnikkut atukkatigut tunngassuteqartuni tamani peqataanitsigut – tamanna **nunarsuarmioqatigiinni akuulernissatsinnut** peqataassamat

Anguniakkatta angunissaannut politikikkut suliaqarfissagut ilaatigut tassaapput Folketingimi peqataaffigisakka: Kalaallit Nunaannut Ataatsimiititaliaq, Issittumi Inatsisartuutitat Komitéanni Folketingip sinniisuatut, Europarádimi, Nunanut Allanut Tunngasutigut Isumalioqatigiisitamí, Eqqartuussisoqarnermut Ataatsimiititaliami kiisalu Nordisk Rádimi.

Atuarluarina – Inuit Ataqatigiit Folketingimi suliaat oqaaseqarfigerusukkukkit tutsaqarfigisinnaavarma.

Aaja Chemnitz Larsen,

Inuit Ataqatigiit

Aaja Chemnitz Larsen

Folketingimi ilaasortaq

MF Inuit Ataqatigiit

@AajaCL

fb.com/aaja2014

fb.com/InuitAtaqatigiitFolketingimi

iafolketingimi.dk

— Siuariartortitsineq: Kalaallit Nunaat pilerinartuussaaq

Kalaallit Nunaata piukkunnaateqarfippassui siuarsassavagut. Tamannalu ingerlatsiviit nunanit tamalaaneersut, kattuffiit, ilisimatuut, politikerit oqartussallu suleqatiginerisigut ingerlanneqarluarsinnaaneruvoq. Kalaallit Nunaata pilerinartunngortinnissaa anguniarparput. Kalaallit Nunaanni najugaqartunut tamanut. Tassa Kalaallit Nunaanni periarfissanik takunnittunut, suliaqartunut peqataasunullu tamanut.

Ilaatigut kalaallit tunisassiaannik avammut niuernikkut, inuussutissarsiutitigut ineriartortitsinikkut, siunissami suliffissanik pilersitsinikkut **siuariartortitsiviusussanilu nutaanik aningaasaliitsinikkut aqqtissieqataassaanga**. Tamanna Kalaallit Nunaata Danmarkillu qanimut suleqatigiinnissaannik pisariaqartitsivoq. Ataatsimoortumik akisussaaffeqarpugut – kalaallillu inuiaqatigiit ineriartortinneqarnissaannut aningaasaliinissanut tamatta soqutigisaqartuuvugut.

Inuiaqatigiit atugarissaarnerisa ingerlanneqaannarnissaannut nukittorsarneqarnissaannullu siuariartortitsinissaq pisariaqarpoq. Taamaattumik **aningaasaliissutinut Issittormiunut aningaasaateqarfimmik** pilersitsinissaq suliniutiginiarpara, tassanilu siuariartortitsivissat nutaat aqqtissiunneqassapput.

— **Atuagarissaarneq:** Kalaallit Nunaat najugaqarfissatut im- mikkuullarissuuvoq

Siuariartortitsinitsigut atuagarissaartitsisinnaanerussaagut. Atugarissaarnermi ilinniagaqarnissakkut periarfissatigut naligiinnerulernermik nassataqassaaq, pisariaqartitsisullu ikiorneqassapput. Kalaallit Nunaanimi kikkut tamarmik pisariaqartinneqarput. Amerlanerilli peqataanissaat pisariaqarpoq. Inuiaqatigiinni kivitsinissami **amerlanerit ilinniagaqarnissaat suliffeqalernissaallu** qulakkiissavarput.

Inuusuttut Kalaallit Nunaanniikkusunnissaat qulakkeerneqassaaq peqatigitillugulu Danmarkimi nunanilu allani ilinniagaqarsinnaaneq pitsaasunik periarfissaqartinneqassaaq. Nunani allani ilinniagaqarneq suliamilu misilittagaqalerneq peqqinnartuuvoq. Aammali ilinniagaqartut nunatsinnut uteqqinnissaat pingaaruteqarpoq – inuiaqatigiinnullu iluaqutaassaaq.

Inersimasorpassuit sulinnaassusillit Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut nuuttarput. Tamanna Kalaallit Nunaannut annaasaqaataavoq. Ilarpassuulu soraarnerussutisiaqartutut atuagarissaarneruniarlutik Danmarkimi inoorusuttarput. . Tjenestemandinullu amerlanertigut aningaasarsiaqarnarnerusarpoq. Ilarpassuinnullu misigissutsitigut atukkatigullu aamma akisusarpoq.

Taamaattumik **angerlarnissaminnut piareersimasunut iliuseqarnissamut sulissutiginnikkusuppunga**. Kalaallimmi Nunaat najugaqarfissatut immikkuullarissuuvoq. Peqatigitillugulu Danmarkimiiginnarusuttut inuunermit nutaamut appakaanerminni aallartilluarnissaminnut periarfissinneqassapput. Tamanna aqqjissuussamik tikilluartinneqarnikkut ilaatigut pisinnaavoq – Danmarkimimi inuunermit akuussapput.

Inuiaqatigiit nutaalaaasut ullutsinnut naleqquttumik, ingerlalluurtumik toqqjissisimanartumillu eqqartuussiveqartariaqarput. Qinigaaffimmi matumani Inuit Ataqtiginiit eqqartuussisoqarfimmu tunngasut immikkut aallutissavagut. Danskil naalakkersuisuisa inatsisini Danmarkip akisussaaffigisaani naleqquttunngortitsinissaat nutarterinissaallu qulakkeerniarlugu saaffigissassavakka, soorlu taamatut naalakkersuisooqatigiinnerminni isumaqatigiisumminni neriorsuisut.

– Nunarsuarmioqatigiinni Akuuneq: Kalaallit Nunaat – Issittup qeqqani

Folketingimi ilaasortaanermi Naalagaaffeqatigiinnermik nutaaliaasumik qulakkeerinninnissaq kisimi pingaaruteqanngilaq, taamatorluinnarlu **issittumiit ersarissumik** oqariartuuteqartarnissaq pingaartigivoq. Issittup nunanit tamalaaniit soqutigineqaleriartuaarnera ilutigalugu periarfissat takkuttarput, periarfissalli taakkua atussavagut issittumilu nungusaataangitsumik ineriartortitsineq siuttuuffigissavarput – aningaasaqarnikkut, isumaginninnikkut avatangiisitigullu. Silaannarput pillugu nunat tamalaat eqqartuigaangata isumaqatigiinniaraangatalu uagut

Issittumiittut soorunami tusaaneqarlutalu peqataatinneqartassaagut.

Nunanit tamalaaniit Issittup annertuumik aallunneqalernerani Kalaallit Nunaanni periarfissanut soqutiginninneq nukittorsarneqarlunilu inerisarneqassaaq. Danmarki peqatigalugu issittumi ilisimasatsigut piorsassaagut piviusuulersorlu, tassa silaannaap allanngoriartorneranut naleqqussarnissaq periarfissiissutaalu aallullutigit.

Soorunalumi nunatsinni eqqaanilu sakkutooqarfeqarnerata isummersorfiginissaanut peqataassaagut. Taamaattumik **nunanut allanut sillimaniarnermut illersornissamullu** politikkinut akuleruttassaanga, taakkuuppummi Kalaallit Nunaata isumannaatsuunissaanut nunarsuullu sinneranut attaveqarnissaanut susassaqarfiusut.

Ataatsimut isigalugu Folketingimi sulininni Kalaallit Nunaannut tunngasutigut tamatigut akuleruttarnissara ilisarnaatigissavara. Sunniuteqarnissara anguniarpara – **Kalaallit Nunaannut iluaqutaasussamik.**